

29. februar 2016. godine

ПОЛИТИКА

Povezivanje staža o trošku države i ove godine

Zaposlenima u firmama koje su u procesu restrukturiranja, privatizacije ili stečaja, a kojima poslodavac nije uplaćivao doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje, pa sad ne mogu u penziju, moći će o trošku države da povežu staž i ove godine, potvrdio je juče „Politici“, Željko Sertić, ministar privrede.

To praktično znači, da je rok za povezivanje staža onim radnicima koji ispunjavaju uslov za penziju, produžen i u ovoj godini. Država im jeste dala još jednu šansu, a uslov je da odustanu od sudske tužbe, iako je poslednji rok za prijavu bio 31. decembar 2015. godine.

Uslovi pod kojima će se staž povezivati i u ovoj godini isti su kao i prošle.

Država je planirala da za 13.000 zaposlenih poveže staž, jer je procenjeno da ih toliko ima u preduzećima u restrukturiranju.

Od 1. januara 1991. godine do 31. decembra 2003. država je povezala staž za 66.163 preduzeća, odnosno 274.000 radnika. Za to je iz državne kase izdvojeno 20,65 milijardi dinara, a povezano je oko pola miliona godina staža osiguranicima kojima nesavesni

poslodavci nisu redovno uplaćivali doprinose za PIO.

Ti doprinosi, koliko je poznato, nikada naknadno nisu naplaćeni od poslodavaca.

Kako stvari stoje od 13.000 radnika koji ispunjavaju uslove za penziju, tek svaki četrnaesti je pristao da mu država poveže staž. Razlog zašto se tek nešto više od 900 njih prijavilo je što je većina radnika i pre ponude države, vodila sudski spor protiv nesavesnih poslodavaca.

Pošto je uslov za povezivanje staža, da odustanu od sudske tužbe, mnogima to nije odgovaralo, jer bi u tom slučaju od svojih para morali da plate troškove advokata.

Ranka Savić, predsednik ASNS, koji je pre više od mesec i po dana zvanično poslao dopis vladi i resornom ministarstvu za produženje roka za povezivanje staža, kaže, da zvaničnog odgovora još nema, te da joj nije jasno šta se čeka, kada im je usmeno rečeno da će se ova praksa nastaviti i u 2016.

Ona kaže, da je mnogo onih koji su se dvoumili i odbili državnu ponudu, ali su vremenom shvatili da im je ipak bolje da povežu staž i odu u penziju, nego da nemaju ništa i ko zna koliko još dugo čekaju na sudsko rešenje.

– Država je napravila grešku kada je pravo na povezivanje staža prepustila isključivo poslodavcima, a ne radnicima, jer bi zaposleni bili više motivisani da sami sebi reše rupe u stažu, nego poslodavac koji to nije uradio ni dok su te firme radile.

Posebno je pitanje šta da očekuju radnici od onih poslodavaca i firmi koje više ne postoje pa je malo verovatno da će gazda tek sada podneti zahtev za povezivanje rupa u stažu – kaže Savićeva.

Stož se povezuje na najnižu osnovicu bez obzira na to koliku su platu imali, što će se onima kojima država bude povezivala staž odraziti na iznos penzije, jer će biti niži nego da im je poslodavac redovno uplaćivao doprinose.

S druge strane, radnicima koji godinama ne dobijaju platu i minimalna osnovica je spas. Zaostali neuplaćeni doprinosi poslodavcima neće biti oprošteni, jer će ih država regulisati prilikom konačnog rešavanja statusa preduzeća, odnosno iz stečajne mase će biti uzeto ono što se sada isplaćuje iz republičke kase, kaže ona.

ДНЕВНИК

Топли оброк не плаћа сваки трећи газда

Мало ко се још сећа да су некада запослени у оквиру фирме имали ресторане/кухиње у којима су могли по повољним ценама да поједу нешто. Тада су радници уместо новца за топли оброк добијали бонове у одговарајућој вредности, а такав начин исхране углавном је заборављен иако још има фирми у којима се организује исхрана. Сада би топли оброк углавном требало да се исплаћује у новцу, а да ли ће се можда вратити бонови или неки други начин исплате топлог obroka показаће време.

Наиме, ових дана је одржан састанак на којем се разговарало управо о систему бонова или ваучера за исхрану радника у ресторанима и трговинама, као можда бољем начину за остваривање овог права радника него што је садашњи.

Потпредседник Савеза самосталних синдиката Србије Душко Вујовић је рекао да око 30 одсто послодоваца у Србији не исплаћује запосленима топли оброк иако је то законска обавеза, те да би се, евентуалним увођењем бонова, односно ваучера за исхрану, то могло променити, а да би се на тај начин повећао број послодоваца који исплаћују топли оброк. Вујовић је истакао да је исплата топлог obroka преко бонова или ваучера уобичајен у многим државама Европске уније, али и неким другим и да се примењује већ дуго и успешно.

По мишљењу председнице Асоцијације слободних и независних синдиката Ранке Савић, за запослене је најбоље да се топли оброк исплаћује у новцу.

- По закону радник има право на топли оброк и потребно је то поштовати јер је то елементарно право запосленог, као и исплата трошкова за превоз и регрес - каже Ранка Савић.

Она указује да је веома тешко рећи колико послодаваца исплаћује топли оброк, а колико је њих који избегавају то да чине и да би то требало да утврде инспекцијски и државни органи. Она, ипак, каже да многи послодавци, приликом исплате зарада, обрачунски приказују да је плаћен и топли оброк, али да је реч само о књиговодственом приказивању.

- То заправо значи да је, уколико је неко уговорио зараду од рецимо 30.000 динара, топли оброк, као и регрес и превоз не могу бити саставни део тог износа. Међутим, многим се, у оквиру те уговорене зараде исплаћују, односно обрачунски приказују и ове ставке, пре свега топли оброк и регрес, па им је, у ствари, зарада мања за висину тог износа - каже Ранка Савић.

По њеним речима, како ће се исплаћивати топли оброк део је уговора о раду који сваки радник потписује приликом заснивања радног односа. Међутим, многи радници не воде рачуна о свим одредбама уговора о раду који потписују, а кад се једном потпише, тешко да се одредбе могу променити. Зато је, указује Ранка Савић, потребно добро водити рачуна о томе шта садржи уговор о раду и то не само када је топли оброк у питању.

Колективни уговор решава проблем

- На основу одредби Закона о раду исплата топлотог оброка није обавеза, већ се послодавцу оставља могућност да може да га исплати, а колективним уговором то се на квалитетнији начин регулише. Запослени који имају потписане колективне уговоре, а реч је углавном о онима у државној управи или јавним предузећима, у бољој су позицији од радника раде у неким другим предузећима - каже Ранка Савић.

Директори не могу бити страначки функционери

Након усвајања Закона о јавним предузећима Душан Бајатовић, Милан Кркобабић и неки други директори јавних предузећа више неће моћи да буду функционери политичких странака уколико желе и даље да буду директори. Наиме, нови Закон о јавним предузећима прописује да конкурсом изабрани директори не могу бити страначки функционери, али им није забрањено да буду чланови неке политичке странке. Другим речима, могу бити чланови партије, али не и активни у органима партије.

Законом су укинута управни одбори, а правила за избор и одговорност директора и чланова надзорних одбора су поопштрени. Тако ће будући директори морати да имају завршене четворогодишње факултете, пет година искуства на послу који захтева овакво образовање и три године искуства у послу којим се бави јавно предузеће којим управља. Директоре ће именовати Влада Србије на четири године, а више нема заменика директора. На конкурс се бирају и директори јавних предузећа чији су оснивачи аутономна покрајина или локална самоуправа. У опису рада будућих директора је и одабир извршних директора, којих у предузећу не сме бити више од седам. Ни извршни директор не може имати заменика, а услов је да мора да буде запослен у

предузећу. Закон предвиђа и ситуације у којима ће директор бити разрешен пре него што му истекне мандат, а то је у случају, између осталог, када не достави тромесечни извештај, не испуни планиране активности из годишњег пословања, утרוши средства за одређене намене изнад висине утврђене програмом, не извршава одлуке надзорног одбора.

Надзорни одбор имаће пет чланова и председника, а у покрајини три члана и председника. Што се образовања и искуства тиче, важе готово иста правила као и за директора. Председник и чланови надзорног одбора имају право на одговарајућу накнаду за свој рад, а висину накнаде одређиваће Влада Србије. Председника и чланове именује Влада на период од четири године, а један члан надзорног одбора мора бити из реда запослених, као што мора постојати и један независан члан.

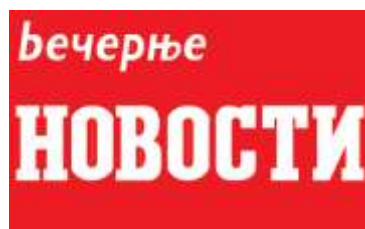
Оснивачи јавних предузећа дужни су да ускладе оснивачка акта са одредбама новог Закона о јавним предузећима у року од шест месеци од његовог ступања на снагу. Према објашњењу министра привреде Жељка Сертића, овај закон уређује рад 37 републичких и 691 локалних јавних предузећа. Сертић додаје да није могуће једним законом прекинути праксу да више од 700 јавних предузећа из године у годину праве губитке од неколико десетина милијарди динара годишње.

- Ипак, цео пакет мера који споводимо више од годину дана донео је озбиљне помаке. Уочили смо неправилности у примени претходног закона и донели одлуку да се социјална политика не води више преко леђа јавних предузећа. У 2013. години губици јавних предузећа били су 55 милијарди динара, у 2014. смањени су на 42 милијарде. У 2014. смо имали више од 650 милиона евра, преко два одсто БДП-а у дуговима која су јавна предузећа направила до тог момента. План Министарства финансија и Владе Србије је да до 2018. тај дуг буде смањен на 0,5 где би јавна предузећа добијала средства и гаранције из буџета само за инвестиционе стратешке пројекте. У претходној години ниједно јавно предузеће није добило помоћ за ликвидност и пословање – рекао је Сертић додајући да ће се у марту знати прошлогодишњи рад јавних предузећа.

Зарад строже контроле јавних предузећа, напомиње министар, нови закон је поопштрио услове за избор директора и надзорних одбора, чији чланови ће морати да буду лиценцирани. По њему то су кључни аспекти који ће омогућити строжу контролу јавних предузећа којима је држава дала одређени посао због чега је важна њихова професионализација. Сертић тврди да ће у овој години бити нових избора директора, с обзиром да предстоји рок од шест месеци у којем треба да почне примена новог Закона о јавним предузећима.

Половина челника вршиоци дужности

Половином јавних предузећа руководе вршиоци дужности. Колико од 691. предузећа на локалу има привременог директора не зна се тачно, али се зна да их има у 19 јавних предузећа попут “Србијашума”, “Скијалишта”, “Транснафте”, “Старе планине” или сва три издвојена предузећа “Железница Србије”. Сви они за годину дана, уз примену новог Закона о јавним предузећима, треба да добију сталног директора.

Na ruke sada daju i do tri miliona dinara!

Banke u Srbiji znatno podigle granicu gotovinskih kredita koje nude građanima, međutim od toga je slaba korist, jer smo već prezaduženi

NI nekada najtraženiji gotovinski krediti više nisu popularni. Prema podacima Udruženja banaka Srbije, prošlog meseca su građani više vratili ovih zajmova nego što su ih uzeli. Tako je u decembru prošle godine suma keš kredita premašila 221 milijardu dinara, da bi u januaru pala na 220,6 milijardi dinara. Da bi privukle nove klijente, odnosno plasirale novac, banke su spremne da građanima daju na ruke i tri miliona dinara, s rokom otplate od 96 do 120 meseci.

Uz to, smanjile su kamate koje se sada kreću od 9,95 do 15,2 odsto na godišnjem nivou. Bankari su "olabavili" i kada je u pitanju opterećenje plate. Sada, sa ratom keš kredita, od zarade može da se odvoji i polovina za otplatu.

Ovako velika količina keša građanima nije bila dostupna ni pre desetak godina, kada je bila prava eksplozija gotovinskih kredita. Tada su banke odobravale maksimalno do 800.000 dinara na pet godina. Kako je kriza uzimala maha, tako su rasli iznosi i rok otplate keš kredita. Glavni razlog je to što su se građani sve više zaduživali, odnosno refinansirali svoje obaveze uvećavajući ih i odlažući ih na duži rok, jer su plate stagnirale ili padale.

- Banke će teško da plasiraju veliku količinu keša, jer je danas malo građana koji hoće ili mogu da se zaduže - kaže Mladen Kovačević, ekonomista. - Da bi neko uzeo keš kredit na deset godina od tri miliona dinara, mora da ima platu od najmanje 90.000 dinara, jer je rata minimum 45.000 dinara. Prema poslednjim podacima, zarada nam je nešto više od 44.000 dinara. I dalje je najoptimalnije da se gotovina uzima na kraći rok i u manjim iznosima, kako kamata ne bi bila prevelika. Banke verovatno nude iznose od milion do tri miliona dinara za posebne klijente, jer je svaka veća kupovina, kao, na primer, automobila, poslovnog prostora ili stana, isplativija s namenskim kreditom.

Građani u Srbiji, prema poslednjim podacima, kada se odluče za keš kredit uglavnom ga uzimaju u iznosu od 200.000 do 400.000 dinara, sa rokom otplate od četiri do sedam godina.

Uz to, prema podacima Biroa, koriste i kreditne kartice s prosečnim limitom od 50.000 dinara. Dozvoljeni minus se rado uzima, iako je najskuplji vid keša do koga može da se dođe, ali svi koji ga koriste kažu da nemaju izbora. Upravo za ove tri vrste zaduženja su i najveća kašnjenja u otplati. Za kredite je to nešto više od deset odsto, za pozajmicu oko 12 odsto, a za kreditne kartice čak 17,6 odsto.

PREPORUKA I MINUS

NEKE banke su, uprkos preporuci NBS da ih koriguju, kamate na dozvoljeni minus povećale, tako da su se vratile opet na nivo iznad 30 odsto. Bankari koji su to učinili kažu da tako teraju građane da uzimaju druge vrste kredita, pre svega gotovinske. Čini se da je, ipak, u pitanju veća zarada na pozajmicama po tekućem računu nego na kešu.

Prijavljeno 12.000 radnika

Preduzeća i država posle godinu i po zadovoljni Zakonom o radu, a sindikati ne vide boljitak. Bez "papira" poslovalo 389 firmi. Državna kasa punija za oko 270 miliona dinara

ZA samo godinu i po od usvajanja izmena i dopuna Zakona o radu, inspektori rada uspeali su da u legalne tokove uvedu više od 12.000 radnika na crno. U odnosu na 2014, broj prijavljenih je veći za 181 odsto, zbog čega je državna kasa punija za oko 270 miliona dinara. U nadzorima je "pronađeno" i 389 preduzeća koja su poslovala bez ikakvih papira.

radno angažovanih koje zatekne kod poslodavca u postupku nadzora, tako da može da dodatno proveri da li se radi o radu na crno.

Ovo su samo neki od rezultata za koje je, tvrde u Ministarstvu rada, zaslužan novi zakon o radu donet sredinom 2014. godine. Inspektorat za rad je povezan sa Centralnim registrom obaveznog socijalnog osiguranja na osnovu čega dobija sve informacije u vezi s prijavama i odjavama sa osiguranja i radnopravnim statusu

- Jedan od najvažnijih efekata ovog propisa jeste efikasnija naplata potraživanja na ime neisplaćenih zarada, jer je uvedeno da obračunski list predstavlja izvršnu ispravu, tako da, bez vođenja sudskog spora, zaposleni mogu svoja potraživanja na ime neisplaćenih zarada da ostvare u izvršnom postupku koji je mnogo brži i efikasniji - kažu u Ministarstvu za rad. - Ukupan iznos novca isplaćen zaposlenima kao izvršnim poveriocima do 31. jula prošle godine iznosio je 158,9 miliona dinara.

Važan napredak za zakonodavca je i činjenica da je izmenama odredaba za rad na određeno vreme data veća šansa za zasnivanje radnog odnosa, a ujedno i podsticaj za zapošljavanje teže zapošljivih kategorija. Tu se pre svega misli na one kojima do ispunjenja jednog od uslova za ostvarivanje prava na penziju nedostaje do pet godina.

- Poslodavcima je pružena mogućnost zaključivanja ugovora na određeno vreme do 24 meseca, a pod određenim uslovima i duže, što je umnogome poboljšalo situaciju na polju tržišta rada i podstaklo zapošljavanje - objašnjavaju nadležni.

- Regulisane su i odredbe koje se tiču otpremnina. Naime, prema ranijem zakonskom rešenju ona se isplaćivala za sve vreme provedeno u radnom odnosu, bez obzira na to koliko je zaposleni radio kod poslodavca koji je isplaćuje i nezavisno od toga da li ju je radnik već primio. Ovakvo rešenje predstavljalo je nerealan trošak, a bilo je i izvor zloupotreba.

Novim zakonom obezbeđeno je da se otpremnina isplaćuje za period proveden kod poslednjeg poslodavca i ona sada predstavlja jedan vid lojalnosti poslodavcu. Novo zakonsko rešenje je omogućilo starijim osobama na evidenciji nezaposlenih veću mogućnost za zaposlenje, jer poseduju radno iskustvo, a firma nema obavezu da im u slučaju viška isplaćuje otpremninu za ceo radni vek već samo za vreme provedeno na radu kod tog poslodavca.

Sa većinom pozitivnih efekata Zakona o radu saglasni su i poslodavci, a posebno naglašavaju da je ovaj propis doprineo unapređenju poslovnog ambijenta u Srbiji.

- Ono što poslodavci očekuju u narednom periodu jeste fiskalna reforma, odnosno smanjenje velikih opterećenja koja imaju - kaže Nebojša Atanacković, predsednik Unije poslodavaca. - Sa sadašnjih 60 odsto trebalo bi da budu smanjena na 40 procenata, što će dovesti do prelaska mnogih iz sivih u legalne tokove. Iako su sindikati govorili da će zakon dovesti do masovnih otpuštanja, to se, ipak, nije dogodilo.

Za Zorana Mihajlovića, sekretara Saveza samostalnih sindikata Srbije, pozitivnih efekata novog zakona o radu gotovo da nema.

- Sindikati nisu ni očekivali da će se desiti "histerija otpuštanja", ali nema ni mnogo zapošljavanja - rekao je on. - Nezaposlenost je i dalje velika, a priče o padu stope nezaposlenosti mogu se objasniti metodom statističkog računanja, prema kojoj se svako ko je u radnom odnosu jedan sat u toku godine više ne smatra nezaposlenim.

On naglašava da nema velikih investicija, prava zaposlenih su smanjena, zarade takođe, nije se poboljšalo zapošljavanje... Ono što se u javnosti predstavlja dobro, poput rasta zaposlenosti, zapravo je samo igra statistike.

- Najgore od svega je što država ne poštuje ni zakon koji je sama donela - kaže naš sagovornik. - To se dogodilo i nedavno u pregovorima oko zakona o platama u javnom sektoru, čije su se prvobitne odredbe kosile sa Zakonom o radu. Slična situacija dešava se i sa utvrđivanjem minimalne cene rada, koja već duže vreme nije u skladu s pomenutim propisom.

UMESTO OTKAZA - NOVČANA KAZNA

Zakonodavac tvrdi da je stvorena pravna sigurnost i za zaposlene i za poslodavce, jer su sada jasno definisana ponašanja koja mogu da budu sankcionisana. Takođe, uvedene su i druge mere pored otkaza kao što su novčana kazna, udaljenje s rada i opomena, što daje veće mogućnosti poslodavcu da u zavisnosti od težine povrede izrekne odgovarajuću meru, koja ne mora da bude samo otkaz.

SOCIJALNI DIJALOG

JEDAN od rezultata socijalnog dijaloga su zaključeni kolektivni ugovori između sindikata i predstavnika poslodavaca kojima se uređuju povoljniji uslovi rada i veći obim prava od uslova i prava utvrđenih zakonom. Po donošenju Zakona, zaključeno je 18 posebnih kolektivnih ugovora, uglavnom za javni sektor. Za javna preduzeća i društva kapitala čiji je osnivač država zaključeno je devet kolektivnih ugovora, a u toku su pregovori za zaključivanje za više od 15 takvih ugovora.

ALO/RTS

IZBORI SVE BLIŽI Raspuštanje Skupštine 3. marta?

Sadašnji poslanici Skupštine Srbije sedeće u klupama do četvrtka, 3. marta, kada će parlament biti raspušten zbog izbora, saznaje RTS.

Prema informacijama na koje se poziva nacionalna TV, poslednje zasedanje biće posvećeno izboru novog ministra odbrane Zorana Đorđevića.

Predlog za izbor ministra u Skupštini će obrazložiti premijer Aleksandar Vučić.

Premijer je ranije izjavio da će se o raspisivanju izbora oglasiti 1. marta, odnosno sutra.

Isplati se zaposliti radnike, država pomaže

Vlada Srbije donela je meru po kojoj mala, mikro preduzeća, ukoliko zaposle do dva radnika, država će im na mesečnom nivou refundirati 75 odsto doprinosa, izjavio je danas ministar za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja Aleksandar Vulin.

Te mere za sada će trajati dve godine, izjavio je Vulin. "Postoje mogućnosti da vam se isplati da zaposlite čoveka, država je tu da pomogne", rekao je Vulin novinarima u Čačku i dodao da je prošle godine važno, da ako preduzetnik zaposli osobu preko NZS i dobije subvenciju, morao je da garantuje da će je zadržati 24 meseca.

"To je dug vremenski period i mnogi poslodavci su oklevali, jer nisu znali šta će biti ni sa njima za 24 meseca. Sada smo mere za poslodavce smanjili, sada je to na 12 meseci i to već daje rezultate", naglasio je Vulin.

Dodao je da, takođe, ko preko NSZ zaposli korisnike socijalne novčane pomoći, dobija ne 15.000 već 18.000 dinara dodatka i biće u obavezi da ga zaposli šest meseci, a ne 12 meseci, kao što je bilo do sada.

Vulin je istakao da se dosta vodi računa o teže zapošljivim kategorijama stanovništva, kao što su mladi, zatim oni koji su pred penzijom, a nemaju posla, žene i osobe sa invaliditetom.

"Predviđeno je da se najviše sredstava troši na njihovo zapošljavanje, ove godine na osnovu sporazuma koje je potpisalo Ministarstvo sa NSZ, biće zaposleno 40.918 osoba. Manje od toga ne može, više od toga svakako može i više od 130.000 ljudi će proći kroz aktivne mere zapošljavanja, odnosno obuke, i tako dalje", dodao je.

"Takođe, mogu da dobiju kredit za samozapošljavanje i mnoge druge pogodnosti koje radimo. Čačak je bio grad preduzetnika, on to može da bude i sada, a mi možemo da pomognemo da kroz aktivne mere zapošljavanja, preduzetnici lakše i jeftinije dođu do nove radne snage", rekao je Vulin.

Najteže daktilografima, konfektionarima, krojačima...

Na evidenciji Nacionalne službe za zapošljavanje (NSZ) nalaze se lica koja su bez zaposlenja već godinama, a najteže je stručnjacima iz konfektionarske delatnosti, daktilografima, tekstilcima, krojačima tekstila, šivačima, knjigovođama...

Oni pripadaju zanimanjima koji najduže čekaju na zaposlenje, a znatno bolje za rukom zapošljavanje ide IT

stručnjacima, diplomiranim ekonomistima, strukovniim vaspitačima, diplomiranim pravnicima, ekonomistima, doktorima medicine, stomatolozima..., pokazuju podaci NSZ.

Najtraženija zanimanja u 2015.godini su i dalje bili IT stručnjaci, diplomirani mašinski inženjeri, inženjeri elektrotehnike, diplomirani ekonomisti, diplomirani pravnici, lekari opšte medicine i diplomirani farmaceuti. Ti visokoobrazovni profili najbrže dolaze do posla, odnosno

imaju najveće šanse za zapošljavanje na tržištu rada, kažu u NSZ.

Inače, u 2015.godini 246.796 osoba sa evidencije NSZ uspelo je da se zaposli, a najviše zapošljavanja zabeleženo je u prerađivačkoj industriji, trgovini na veliko i malo, administrativnim i pomoćnim uslužnim delatnostima, kaže direktor NSZ Zoran Martinović.

Prosečna dužina traženja posla lica sa evidencije NSZ je četiri godine i mesec dana.

Inače dugoročnom nezaposlenošću smatra se period čekanja preko 12 meseci, ali postoje lica koja se nalaze na evidenciji NSZ peko šest godina bez zaposlenja, kaže direktor Martinović.

Prosečna dužina traženja posla je najmanja kod diplomiranih ekonomista, strukovnih vaspitača, diplomiranih pravnika, strukovnih ekonomista, doktora medicine, stomatologa...Oni u proseku čekaju na zaposlenje godinu do dve dana.

Kada je reč o mogućnostima zapošljavanja lica na otvorenom tržištu rada, moraju se uzeti u obzir minimum dva osnovna parametra - potražnja poslodavaca i broj lica konkretnih profila, kaže Martinović.

Primeru radi, podatak o tome da nekoliko godina unazad beležimo veliku potražnju za zanimanjem kao što je prodavac, ne znači i velike šanse za lica koja su se obrazovala za obavljanje ovog posla, imajući u vidu da je njihov broj na evidenciji NSZ čak 10 puta veći, a pored toga, veliki broj lica drugih obrazovnih profila takođe predstavlja potencijalne kandidate za to radno mesto, rekao je Martinović.

Slična situacija je sa diplomiranim ekonomistima, jer i pored toga što su iskazane potrebe poslodavaca za ovim zanimanjem najveće i da je broj zaposlenih lica sa evidencije takođe najveći, zbog velikog broja lica sa ovim profilom, najviše je i nezaposlenih lica sa tim zanimanjem na evidenciji NSZ.

Takođe, kada je reč o IT zanimanjima, prijavljene potrebe ne oslikavaju pravo stanje stvari na tržištu rada jer se lica sa ovim zanimanjima često zapošljavaju preko specijalizovanih sajtova, takozvanim "regrutovanjem" kao i zahvaljujući sopstvenom angažovanju u procesu traženju posla, objašnjavaju iz NSZ.

Prema podacima NSZ, prosečna dužina traženja posla najveća je kod pomoćnika konfektionara (osam godina i osam meseci), pomoćnika daktilografa (sedam godina i devet meseci), šivačaci tekstila čekaju više od sedam godina, zatim približno toliko čekaju i krojači tekstila.

Šivači u konfekciji na zaposlenje čekaju skoro sedam godina, mašinski tehničari više od šest godina, kao i upravni tehničari, prelci, tkači i knjigovođe.

Prosečna dužina traženja posla je najmanja kod diplomiranih ekonomista - godinu i pet meseci, a približno toliko čekaju i strukovni vaspitači, diplomirani pravnici, strukovni ekonomista, a nešto više doktori medicine.

Tehničar za zaštitu životne sredine čeka na zaposlenje u proseku dve godine, a takođe približno toliko i doktor stomatologije.

Istu muku muče i elektrotehničari za računare, diplomirani inženjer arhitekture/ master inženjer arhitekture, kao i mehanicar za rashladne uređaje.

Kada su u pitanju profili nižeg nivoa obrazovanja, lakše dolaze do posla knjigovođe, računovođe, elektrotehničari - elektronike, računara, računarskih mreža i telekomunikacija, mašinski tehničar-konstruktor, tehničari za kompjutersko upravljanje, radnici na obezbeđenju - tehničari obezbeđenja, medicinske sestre, kuvari, vozači, komercijalni tehničari, administrativni tehničari...

Strategija za razvoj trgovine Srbije

Srbija dobila recept iz EU, sledi 30 mera

Vlada će uskoro usvojiti Strategiju za razvoj trgovine Srbije do 2020. godine, koja predviđa jednostavnije procedure i uklanjanje administrativnih prepreka

Strategija podrazumeva i podršku malim preduzećima, rečeno je u Privrednoj komori Srbije.

"Trgovina je motor koji treba da vuče našu privredu napred", izjavio je načelnik Odeljenja za trgovinu u Ministarstvu trgovine, turizma i telekomunikacija Željko Rakić na javnoj raspravi o predlogu strategije.

On je kazao da će javna rasprava biti završena 27. februara i da će je posle usvojiti vlada.

Strategija predviđa razvoj moderne trgovinske mreže, internacionalizaciju trgovine i podsticanje konkurencije, kao i podršku sektoru malih i srednjih preduzeća i preduzetnicima u toj oblasti, kazao je Rakić novinarima.

On je dodao da je predviđen, takođe, informacionog sistema, razvoj elektronske trgovine, ali i unapređenje zaštite potrošača.

"Strategija će služiti za dalje usklađivanje za propisima EU u oblasti trgovine", naveo je Rakić ističući da je formiranje modernog tržišta i trgovinskog sistema, što je jedan od najzahtevnijih zadataka u procesu pridruživanju Srbije EU.

Sekretar Udruženja za trgovinu u PKS Gordana Hašimbegović je izjavila novinarima da komora priprema privrednike za modernizaciju tržišta po evropskim standardima.

Kako kaže, trgovinska preduzeća imaju udeo od 38 odsto ukupnog broja preduzeća u Srbiji i zapošljavanju 19 odsto radnika.

"Svaki šesti zaposleni je u sektoru trgovine", naglasila je Hašimbegović.

Ona je navela da je, na primer, u periodu od 2012. do 2014. rastao promet u trgovini na malo po stopi oko 14 odsto.

Hašimbegović je poručila da je veoma važna podrška za razvoj MSP u trgovini, ali i neprehrambenog dela tog sektora.

Prema njenim rečima, resorno ministarstvo će predložiti da se formira Nacionalni savet za razvoj trgovine u

kome će privrednici i predstavnici institucija zajedno donositi strateške odluke.

Član stručnog tima za izradu Strategije Goran Petković je ukazao da će strategija rešiti debalans koji postoji između trgovine na veliko i malo, koja sada postoji u korist trgovine na veliko.

On kaže da je trgovina na veliko u Srbiji duplo razvijenija od trgovine na malo, ali da su kod nas preduzeća koja trguju na veliko brojna i slaba, dok ih u zemljama EU ima duplo manje, ali su mnogo efikasnija.

Petković je kazao da strategija predviđa oko 30 mera za razvoj trgovine, među kojima su i one za razvoj trgovine u nerazvijenim područjima.

Javnu raspravu su organizovali PKS I Ministarstvo trgovine, turizma I telekomunikacija.

Ljajić sa privrednom delegacijom danas u poseti Kazahstanu

Potpredsednik Vlade i ministar trgovine, turizma i telekomunikacija Rasim Ljajić boraviće danas u zvaničnoj poseti Kazahstanu, gde će se sastati sa premijerom te zemlje Karimom Masimovim.

Ljajić i Masimov će razgovarati o unapređenju ukupnih bilateralnih odnosa, mogućnostima za dolazak kazahstanskih investitora u našu zemlju i načinima za povećanje obima robne razmene, saopšteno je iz kabineta potpredsednika Vlade i ministra trgovine, turizma i telekomunikacija.

Tokom boravka u Astani, Ljajić će se sastati i sa ministrom ekonomije Kazahstana Jerbolatom Dosajevim, ministrom investicija i razvoja Asetom Isekeševim i ministrom energetike Vladimirom Školjnikom.

U delegaciji Srbije koju predvodi Ljajić biće i generalni direktor "HIP Petrohemija Pančevo" Velimir Unković, generalni direktor "MSK Kikinda" Mirko Latinović i zamenik direktora "HIP Azotara Pančevo" Miljan Đurović, koji će sa partnerskim kompanijama iz Kazahstana razgovarati o mogućnostima učešća kazahstanskih firmi u revitalizaciji petrohemijskog kompleksa u Srbiji, dodaje se u saopštenju.

Udovički: Plate u preduzećima reguliše tržište, a ne zakon

Ministarka državne uprave i lokalne samouprave Srbije Kori Udovički izjavila je da javna preduzeća nisu deo Predloga zakona o platama zaposlenih u javnom sektoru, jer te plate treba da se stiču na tržištu, dok će one na koje se zakon odnosi uvek biti plaćane iz državnog budžeta.

"Ne regulišu se plate o javnim preduzećima ovim zakonom, kada bi to radili išli bi dalje u centralni sistem, a ne bliže uređenoj zemlji. Plate se uređuju u javnim preduzećima boljim korporativnim upravljanjem i boljom kontrolom", rekla je Udovički u Skupštini Srbije tokom rasprave o predlogu zakona u pojedinostima.

Ona je dodala da javnim preduzećima treba da se upravlja kao da su tržišna, što i jesu, i koja moraju da imaju odličan nadzor države i građana.

Prema njenim rečima, u ovom zakonu se uređuju one plate koje i sad i u budućnosti moraju da budu iz budžeta Srbije, to su plate koje se ne stiču na tržištu.

"Tačno je da mora da se uvede red u javna preduzeća, ona verovatno jesu rak rana u Srbiji. Građane verovatno bole plate onih koje su neprimerene u odnosu na javni sektor, koji ima neuporedivo manje, ali ova vlada bi bila daleko neodgovornija kada bi donosila mere koje zaista taj problem neće rešiti", istakla je ministarka odgovarajući na kritike opozicije.

Poslanik Socijaldemokratske stranke Marko Đurišić zatražio je da se taj zakon pozabavi javnim preduzećima, Narodnom bankom Srbije i zaposlenih u javnim medijskim servisima, jer je to oblast koja najviše zahteva red, sa čim su se složili i poslanici Demokratske stranke.

Poslanik Srpske napredne stranke Aleksandar Martinović rekao je da se DOS ne menja i da nastavlja s demagogijom i bacanjem prašine građanima u oči, uz napomenu da je obaveza donošenja ovog zakona bila još pre deset godina.

"Ali zakon nije donet. Nije im politički odgovaralo da postoji zakon koji bi omogućio zaposlenima u javnom sektoru da za isti rad, iskustvo, obrazovanje primaju istu ili približno jednaku platu, nije im odgovaralo, jer su na svake izbore išli pobediti pošto poto, bez obzira kakve će to ekonomske posledice imati po državu", ocenio je Martinović.

On je naveo da je javni sektor u ovom zakonu definisan po standardima Svetske banke i Međunarodnog monetarnog fonda, a po tim standardima javna preduzeća ne spadaju u javni sektor.

Polemika u parlamentu je žustra, a u jednom je momentu poslanik stranke Zajedno za Srbiju Blagoje Bradić rekao poslaniku SNS Marjanu Rističevu da "laže kao pas", jer se osetio prozvanim na kritike, koje je Rističević uputio protiv "jednog direktora RFZO u Nišu".

Javne nabavke, da li je naniža cena uvek i najbolja

Od 2002. do 2012. godine doneta su tri zakona o javnim nabavkama. Poslednji je, drugi put, izmenjen krajem prošle godine. Izmene su dale željene efekte ojačale konkurenciju, skratile rokove, ubrzale procese. Problema ipak ima – najviše u organizaciji, ali i u odabiru najbolje cene.

Iako je grad Beograd zbog uvođenja centralizovanih javnih nabavki prošle godine uštedeo preko dva miliona evra, bilo je i problema. Deljenje obroka u narodnim kuhinjama na kratko je obustavljeno zbog neuspešnog tendera. Zato je grad umesto hrane delio novac.

Sandra Damčević iz Službe za centralizovane javne nabavke i kontrolu kaže da je postupak pokrenut na vreme a da su rokovi takvi kakvi su po zakonu o javnim nabavkama a u toku je stručna ocena.

"Nama je najniža cena bila prošle godine, pretpostavljam da će biti i ove godine jer je teško uklopiti potrebe svih naručilaca Grada Beograda. Najniža cena je nama najbolji kriterijum", ističe Damčevićeva.

To je, zbog ograničenih sredstava, glavni kriterijum i u Kliničkom centru Srbije. Prepreka, kažu, ima, ali ih rešavaju u hodu. Međutim, upozoravaju da odluka ne zavisi samo od njih.

Milika Ašanin iz Kliničkog centra Srbije kaže da se dešava da nabavke kasne i ističe da Komisija za zaštitu prava mora da vodi računa da svoje odluke donese u propisanom roku.

Inače, kako ističe Ašanin, ima situacija zloupotrebe od strane ponuđača kada oni iz ličnih interesa daju zahteve i žalbe i to značajno otežava i usporava donošenje same odluke.

Najniža cena nije uvek i najbolje rešenje, podsećaju iz Uprave za javne nabavke. Prilikom odabira ponuđača važno je usaglasiti i novac i kvalitet.

"Nekada na početku platite manje, kroz period eksploatacije tog proizvoda, troškove održavanja, troškove potrošnog materijala tog proizvoda dođete do toga da onaj proizvod koji je početno bio jeftiniji na kraju se ispostavi da je značajno skuplji", rekla je Danijela Bojović iz Uprave za javne nabavke.

Pored cene i kvaliteta ključna je i organizacija u ustanovi koja raspisuje javnu nabavku. Ukoliko su određeni proizvodi i usluge potrebni u junu kasno je da se sa postupkom krene u maju, s obzirom na to da je prosek trajanja javne nabavke sada oko 52 dana.

Uprkos preovlađujućem utisku, statistika pokazuje da od ukupnog broja, samo jedan procenat javnih nabavki bude poništen.

BETA/BLIC

Manje takse za zanatske radnje

Zanatlije i preduzetnici koji žive od svojih usluga plaćaće taksu od 5.000 dinara za ozakonjenje radnji do 100 kvadrata, umesto dosadašnjih 250.000 dinara, piše danas štampa.

Ministarka građevine, saobraćaja i infrastrukture Zorana Mihajlović rekla je za dnevni list Blic da je tokom analize primene Zakona o ozakonjenju to ministarstvo uvidelo da postoji problem koji pogađa posebno male privrednike.

"Zanatlije koje žele da ozakone svoje male radnje plaćali bi taksu isto kao i tajkuni ili bahati biznismeni koji su želeli ekstra zaradu na gradnji lokala bez dozvole. I

onda je obučar iz Kraljeva morao da plati taksu od 250.000 dinara za ozakonjenje tri kvadrata svoje radnje", rekla je ministarka.

Ona je objasnila da to znači da će lokali zanatlija i malih privatnika biti tretirani kao proizvodni, a ne komercijalni objekti.

Mihajlović je za Večernje novosti navela da je u Srbiji 2016. godina proglašena godinom preduzetništva i zato želi stvaranje ambijenta u kome će se što više ljudi odvažiti da krene u privatni posao.

"Zato pozivam sve krojače, obučare, mehaničare i ostale zanatlije da ozakone svoje nelegalne objekte, da uvedemo konačno red u ovu oblast", dodala je ona.

Novе odredbe Zakona o ozakonjenju počеće sa primenom narednih dana.

O CENI STRUJE POSLE IZBORA Šta su srpske vlasti dogovorile sa MMF-om

Šef Misije MMF Džejms Ruf izjavio je juče da će se o ceni struje u Srbiji razgovarati tokom naredne posete Misije, koja će uslediti posle parlamentarnih izbora.

- Prošle godine poskupljenje struje bilo je planirano za april, ali je struja poskupela u avgustu. Takvi rokovi mogli bi da budu primenjeni i u ovoj godini - rekao je Ruf u Vladi Srbije na konferenciji posvećenoj četvrtoj reviziji aranžmana iz predostrožnosti koji je Srbija skopila sa MMF.

NASTAVAK RAZGOVORA NAKON IZBORA

MMF o reformama u Srbiji

POHVALE	ZAMERKE
<ul style="list-style-type: none"> ➤ fiskalni deficit je na najnižem nivou od 2008. ➤ pozitivan privredni rast zahvaljujući stranim investicijama ➤ niska inflacija ➤ banke su u dobrom finansijskom stanju	<ul style="list-style-type: none"> ➤ visok javni dug ➤ kasni se s otkazima u javnoj upravi ➤ sporo restrukturiranje javnih preduzeća (EPS, Srbijagas i Železnice) ➤ NBS da dozvoli veća dnevna odustupanja deviznog kursa ➤ sprovesti strategiju za rešavanje problematičnih kredita

Govoreći o realizaciji programa koji je dogovoren sa srpskim vlastima, Ruf je ukazao na to da je "ekonomski program Srbije ostvario dobre rezultate i da je Srbija zabeležila pozitivan rast zahvaljujući povećanju stranih investicija". Naveo je i da je javni dug Srbije i dalje visok, kao i da Vlada kasni sa najavljenim otkazima u javnoj upravi i reformom javnih preduzeća.

Ministar finansija Dušan Vujović ocenio je da će reforme biti nastavljene bez obzira na izbore i da je uveren da će četvrta revizija aranžmana sa MMF imati pozitivan ishod. Dodao je i da će Srbija ove godine morati da radi rebalans budžeta zbog troškova održavanja vanrednih parlamentarnih izbora.

Guvernerka Jorgovanka Tabaković je istakla da će NBS ispunjavati svoje obaveze u skladu sa programom nakon nastavka razgovora sa MMF. Ona je

objasnila i da je misija MMF sugerisala da se dozvole veće dnevne oscilacije deviznog kursa, a da će NBS to sprovesti tako da se ne ugrozi finansijska stabilnost.

Svetska banka: Pohvale zbog zakona o platama

Svetska banka je pohvalila Vladu Srbije za usvajanje Predloga zakona o sistemu plata u javnom sektoru, jer se na taj zakon čekalo deset godina, saopštila je Vlada posle sastanka premijera Aleksandra Vučića sa šefom kancelarije Svetske banke u Srbiji Tonijem Verheijenom.

TANJUG, MAGAZIN BIZNIS

Palata Srbije: Nekima 8, nekima 30 m2

Po knjigovodstvenoj vrednosti, državna imovina vredi oko sedam milijardi evra, izjavio je v.d. direktora Republičke direkcije za imovinu Jovan Vorkapić.

Kaže da je ubeđen da po tržišnoj vrednosti vredi i više od 14 milijardi evra.

"To ćemo znati kada uradimo procene na kojima će raditi i konsultanti Svetske banke. Sve treba da bude gotovo početkom 2017. godine, do kada je rok da se elektronski, putem specijalnog softvera, unesu podaci o kompletnoj državnoj imovini i njenoj vrednosti. Važno je da znamo šta država poseduje i da se stavi u

Kada je reč o vojnoj imovini, i napredovanju master plana, on je rekao da je nešto realizovano, ali veliki deo nije prodat, pa se razmišlja o reviziji tog master plana. Dogovor između RDI i Ministarstva odbrane je da napravimo okrugli sto sa lokalnim samoupravama, da čujemo kako oni vide rešenje na ključnim mestima u gradovima i posle toga ćemo izvršiti izmene master plana. Ima dosta zainteresovanih za vojnu imovinu i to su često lokalne samouprave", kaže Vorkapić za Magazin Biznis.

funkciju, jer mrtav kapital je samo trošak", rekao je Vorkapić u intervjuu za novi broj Magazina Biznis.

Prema njegovim rečima, prihodi Direkcije u 2015. iznosili su 1,2 milijarde dinara, odnosno nešto više od 10 miliona evra, od čega je oko 6,5 miliona evra dobijeno od zakupa.

"U prethodne dve godine uvećali smo naplatu za oko 20 odsto. Sve smo uplatili u budžet, jer mi ne zadržavamo ništa osim troška za plate, za koje izdvajamo oko pola miliona evra godišnje. Od situacije da idemo na raskid ugovora, došli smo do reprograma, gde će država dobiti više nego da vodi sudske sporove", rekao je on.

Vorkapić je rekao da je na čelo Direkcije došao iz privatnog biznisa, iz advokature, na poziv tadašnjeg prvog potpredsednika Vlade Aleksandra Vučića, sa namerom da se u rad ovog tela unese red, da se evidentira državna imovina i da efikasnije radi posao.

"Zatekao sam situaciju da se evidencija radila tako što je svako ko je nešto posedovao od državne imovine, donosio hrpe papira i to se ubacivalo u elektronsku bazu, u program koji sporo i loše radi. Od tada do sada, ljudi su postali efikasniji. Stiglo se dotle da sada imamo pravi softver koji može da omogući svim korisnicima da jednim klikom, bez gomile papira, prijave imovinu. Zato očekujemo da do kraja februara 2017. godine imamo prijavljenu svu imovinu, svih nosilaca prava javne svojine, da bismo znali šta je čije", objašnjava on.

To treba, naveo je, da uradi lokalna samouprava, gradovi, pokrajine, javna preduzeća, institucije ministarstva, škole, bolnice, jer postoji državna imovina na više nivoa.

Prema zakonu iz 2011. godine, javna svojina nije više samo svojina Republike Srbije, nego i gradova i

opština, a postoji i mogućnost da javna preduzeća imaju svoju imovinu, uz odgovarajuću odluku koju treba da donese Vlada.

Popis imovine je, dodaje, neophodan za javna preduzeća, jer će u nekom trenutku neka od njih ići u privatizaciju, a preduzeće bez svoje imovine ne može da iskaže pravilno svoj status.

Vorkapić je naveo da Srbija ima značajan deo imovine u inostranstvu, koji, takođe, treba popisati, proceniti i videti kako se ona koristi, jer se često veliki novac troši na zakup stanova i kuća za diplomatske predstavnike, dok sa druge strane, postoji ta imovinu pod ključem širom sveta.

“Ništa nas ne sprečava da uradimo analizu i sve iskoristimo na bolji način. Kad se sabere sve to što imamo po svetu i koliko nas košta, pokaže se da mnogo para trošimo, a što je najgore, imovina propada. Zato su tu moguće uštede. Mi za tu imovinu plaćamo velike lokalne poreze drugim državama, moramo da je održavamo, a ne koristimo je. To su stvari koje moramo da rešimo sada i odmah”, rekao je on.

Vorkapić je rekao da je kontrola korišćenja državne imovine pokazala da se jedan deo imovine, pre svega kancelarijski prostor, neadekvatno koristi, zbog čega je Vlada formirala radnu grupu koja ima zadatak da utvrdi način korišćenja, a na čelu radne grupe je Vorkapić.

Prošli smo kroz sve prostore koje koriste ministarstva, uprave i instituti i ustanovili smo da se u značajnom broju slučajeva državna imovina neadekvatno koristi.

U Palati "Srbija", na primer, imate situaciju da jedna organizacija koristi osam kvadrata po zaposlenom, a druga ima 30 kvadrata po zaposlenom. Na takvoj vrsti racionalizacije se radi i dalje, rekao je on.

Govoreći o državnim stanovima, on je rekao da jedan broj i dalje zvrji prazan, te da je predložio da se neki prodaju po tržišnoj vrednosti.

“Nije osnovna funkcija RDI držanje stanova i davanje u zakup. Ima mnogo isplativijih stvari koje treba Direkcija za imovinu da radi za državu nego to”, rekao je Vorkapić.

Upitan šta je doneo zakon iz 2011. prema kojem javna svojina može biti i u vlasništvu lokalnih samouprava i pokrajine Vojvodina, on je rekao da je to teško oceniti, jer neka imovina čeka i ne može da se koristi dok se ne završi restitucija, što usložnjava posao.

“Zato efekte restitucije najviše osećaju lokalne samouprave jer su se one javljale kao korisnici. Restitucija nam prilično komplikuje situaciju, posmatrano i iz ugla rokova do kojih moramo da popišemo svu javnu svojinu”, naveo je.